

Het gelaat van de Ander

Programma

- 14:30u Onthaal met koffie.
- 15:00u Een persoonlijke kijk op God en religie.
- 16:00u Pauze met muziek.
- 16:20u Reflecteren in kleine groepen.
- 17:45u Afsluiten in de grote groep (met zang).
- 18:30u Avondeten.
- 19:30u Gedachtenwisseling over een nieuw initiatief ?

“Er is geen wereld buiten de onze”



- Wat bedoel ik daarmee?
- Er is geen andere wereld dan onze *fysische* wereld met zijn wetmatigheden die de wetenschap ons leert.
- Dit staat *haaks* op het antroposofisch wereldbeeld (ontwikkeld door R. Steiner).

▪ *Antroposofie, nieuwe spiritualiteit, new age:*

- Er is naast de *fysische wereld* ook een *geestelijke wereld*.
- “Deze geestelijke wereld is toegankelijk via innerlijke ontwikkeling, [...] Het is een techniek die kan aangeleerd worden.”
- “Uit die niet aardse wereld komt ook informatie door via *channeling* (modern woord voor wat mediums doen).”
- Quantumfysica kan gebruikt worden om paranormale verschijnselen te verklaren.

“Er is geen wereld buiten de onze”

- Wezenlijk is dat *niet zo verschillend* van wat men gelooft in het traditionele christelijk geloof.



- Dit plaatje komt van een Nederlandse website met heel wat uitleg over engelen en de duivel.
- Het Vaticaan verklaart maar iemand heilig indien er een wonder kan aangetoond worden.
- Bijna de helft van de Amerikanen gelooft in de letterlijke interpretatie van het Scheppingsverhaal. En bijna de volledige andere helft in Intelligent Design!
- Dit zijn allebei extremen in één richting.
- Ik zou me zelf aan de andere kant situeren.

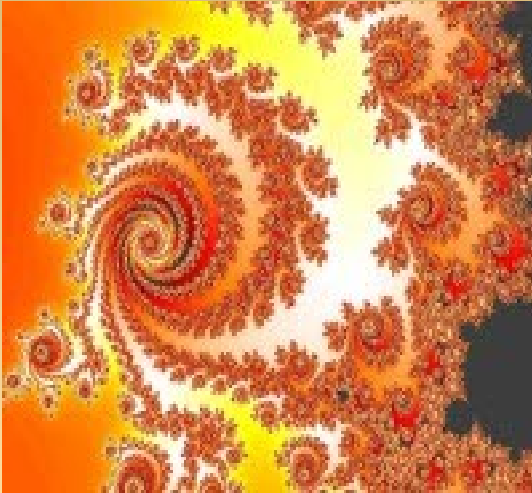
“Er is geen wereld buiten de onze”

Mogelijke vragen voor de discussie straks:

- Waar situeert zich elk van ons?
- Hoe zouden wij deze uitspraak interpreteren?
- En zijn we het er dan mee eens of niet?
- Wat verstaan we onder een transcendente ervaring, een mystieke ervaring, een religieuze ervaring, ... ?
- En wat met deze uitspraak:
*“Waar geen mensen zijn,
kan er geen God zijn”*.
- Maar voor we dit puntje afsluiten:



“Er is geen wereld buiten de onze”



- Zo'n fractaal is het resultaat van een complexe manipulatie van een wiskundige formule.
 - Zonder deze formule, bestaat deze fractaal ook niet.
 - Maar de fractaal is anderzijds veel meer dan deze formule.
- *Transcendent* is wat ons overstijgt:
 - een idee, een gebeurtenis, een ervaring, een gevoel, ...
 - ... dat veel meer is dan het materiële dat er aan de grondslag van ligt ...
 - ... maar wat toch niet bestaat zonder die grondslag.
 - Geldt dit ook op een of andere manier voor alles wat met God en religie te maken heeft?

“God en Godsbeelden”

Als er geen wereld zou zijn buiten de onze,
waar is dan de plaats van God?
Welk mogelijk Godsbeeld past daar bij?



- Is er maar één God?
- Is de God van de Joden dezelfde als de de God van de Christenen of als de God van de Islam?



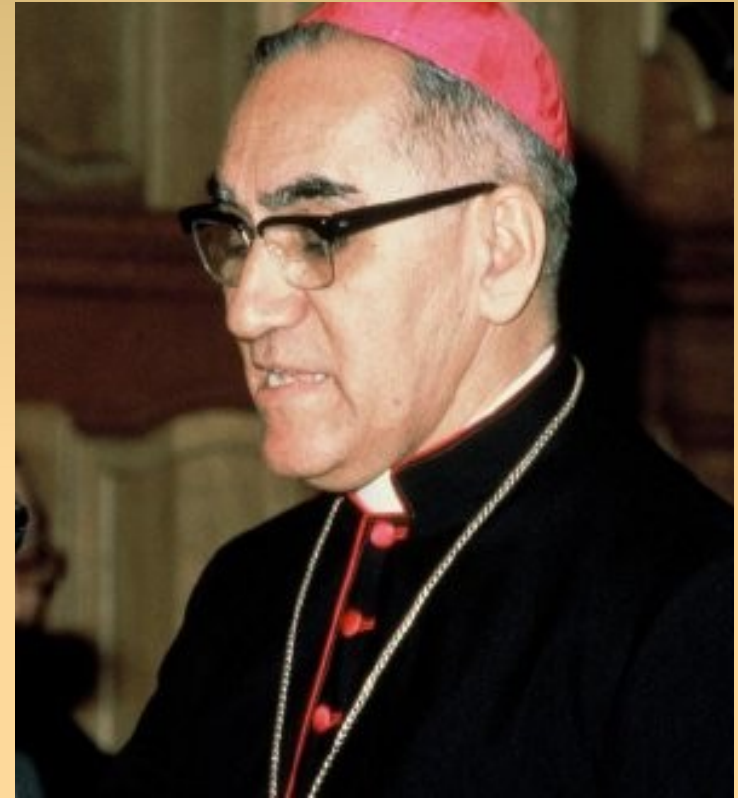
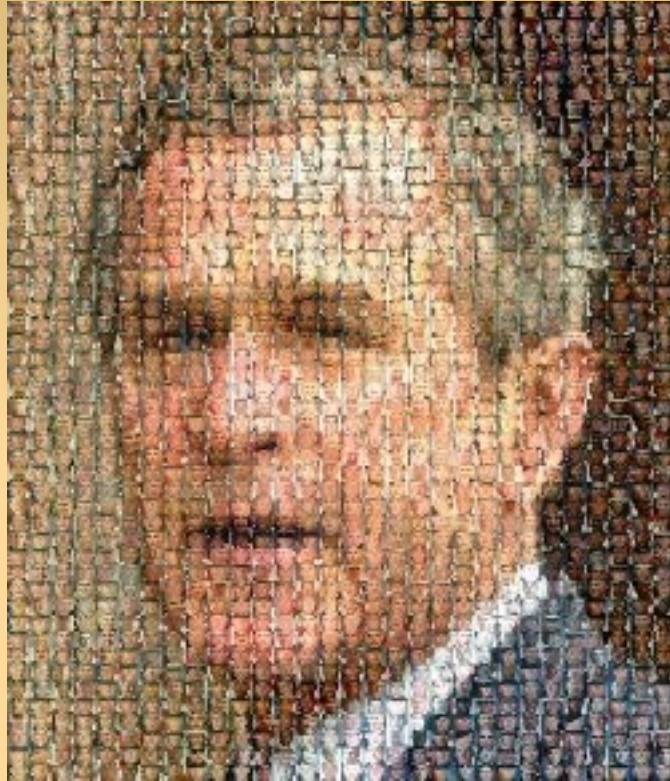
- En wat met de God van de Hindoes, en andere godsdiensten?
- Is de onze 'de echte'?

Nieuwe spirituele bewegingen:

“[...] sommigen noemen het God, anderen Allah of Krishna, het Grote Mysterie of het Al. Het maakt niet uit. [...]”

- Is dat het alternatief?

God en Godsbeelden



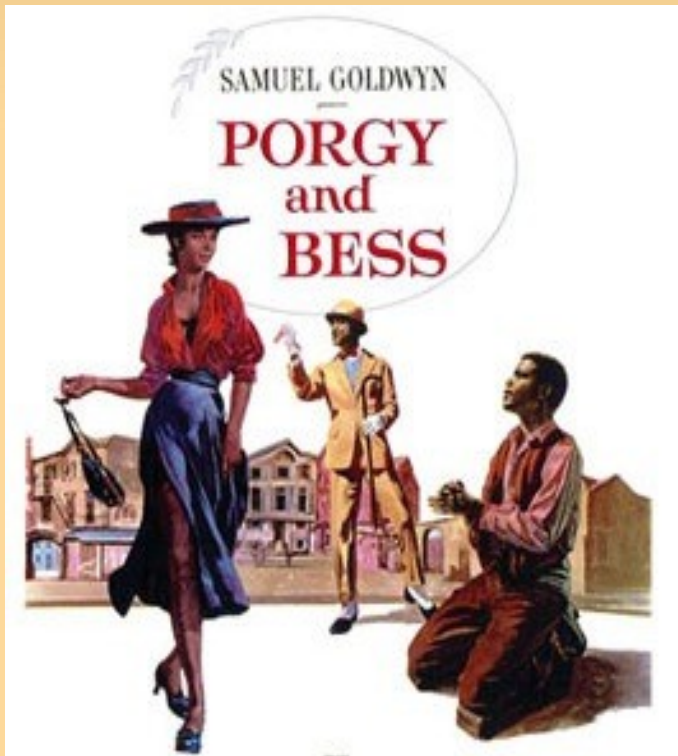
Hebben deze beide heren hetzelfde Godsbeeld?

Bush als *new born Christian* en Romero met zijn *voorkeursoptie voor de armen*?

Dat is toch moeilijk vol te houden!

Intermezzo

It Ain't Necessarily So (George Gerschwin),
by Sammy Davis jr.



Wadoo, zim bam boddle-oo,
Hoodle ah da wa da,
Scatty wah !
Oh yeah !...

“It ain't necessarily so”

1. It ain't necessarily so,
It ain't necessarily so,
The t'ings dat yo' li'ble
To read in de Bible,
It ain't necessarily so.

2. Li'l David was small, but oh my !
Li'l David was small, but oh my !
He fought Big Goliath
Who lay down an' dieth !
Li'l David was small, but oh my !

Refrein:

Wadoo, zim bam boddle-oo,
Hoodle ah da wa da,
Scatty wah !
Oh yeah !

It ain't necessarily so

3. Oh Jonah, he lived in de whale,
Oh Jonah, he lived in de whale,
Fo' he made his home in
Dat fish's abdomen.
Oh Jonah, he lived in de whale.

4. Li'l Moses was found in a stream.
Li'l Moses was found in a stream.
He floated on water
Till Ol' Pharaoh's daughter,
She fished him, she said, from dat stream.

Refrein

Wadoo, zim bam boddle-oo,
Hoodle ah da wa da,
Scatty wah !
Oh yeah !...

It ain't necessarily so

5. Well, it ain't necessarily so

Well, it ain't necessarily so

Dey tells all you chillun

De debble's a villun,

But it ain't necessarily so !

7. Methus'lah lived nine hundred years,

Methus'lah lived nine hundred years,

But who calls dat livin'

When no gal will give in

To no man what's nine hundred
years ?

6. To get into Hebben

Don' snap for a sebben !

Live clean ! Don' have no fault !

Oh, I takes dat gospel

Whenever it's pos'ble,

But wid a grain of salt.

8. I'm preachin' dis sermon to show,

It ain't nece-ain't nece

Ain't nece-ain't nece

Ain't necessarily ... so !

God en Godsbeelden

Ignace D'hert in De Standaard (2000):

- *“Wil het geloof nog relevant zijn en betekenis hebben, moet het spreken in de taal van de tijd. Het hele godsbeeld moet herdacht en hertaald worden.”*

Hoe doen we dat dan?

- Het traditionele en conservatieve godsbeeld hebben we in onze kringen al een hele tijd geleden verlaten.
- Maar elders is dat niet altijd het geval. Denk aan de VS en het creationisme, denk aan het conservatieve reveil bij ons, ...
- Wat doen we met de nieuwe spiritualiteit zoals die toch ook bij ons erg opgekomen is?

Ik durf te pleiten voor iets heel anders:

“God en Godsbeelden”

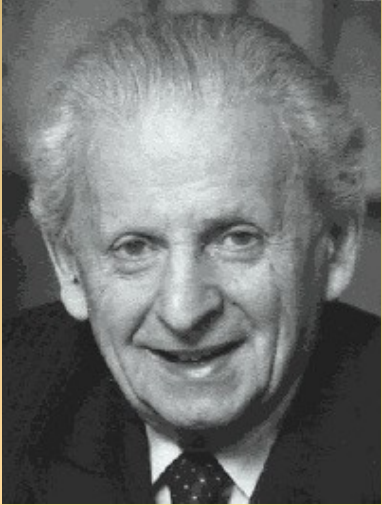
Ik pleit voor een *enge visie*:

- Erkennen van de verschillen en dat ten volle accepteren.
- Ook inhoudelijk beperken:
 - Niet alles wat we ervaren als 'groter dan onszelf', als transcendent dus, heeft met God te maken.
 - Religie gaat niet over het welbevinden van onszelf, maar over het welbevinden van de andere.
 - Terug naar de bron, het evangelie en Christus, op zoek naar de essentie, en hoe dit actualiseren.

Daarmee *zeg ik niet* dat andere aspecten van het leven (zoals bijvoorbeeld het welbevinden van onszelf), niet belangrijk zijn.

Dit brengt mij op het spoor van Levinas.

Levinas en de Ander



- *Wie is Levinas?*
- Geboren in Litouwen (1905), Joods.
- Filosofie gestudeerd in Duitsland.
- Overleeft de Holocaust en woont in Frankrijk.
- Professor aan de Sorbonne vanaf 1972.
- Sterft in Parijs op 25 december 1995.

Wat is de kern van zijn filosofie?

- De Ander staat centraal.
- Tegenover *Egologie*, waarbij het 'ik' centraal staat,
- en *Ontologie*, waarbij het 'ik' onderworpen wordt aan een allesomvattende 'zijn', het (nood)lot.
- Levinas keert zich zo tegen Heidegger en Husserl, twee van zijn eigen leermeesters.

Levinas en de Ander



- Wie herinnert zich niet dit gebouw? En het zicht op de Maas?
- En de vele dagen die we er samen met Seppe hebben doorgebracht?
- Ik was er de eerste keer 'Met de bijbel op vakantie' in de zomer van 1976 (over het scheppingsverhaal).
- Daar heb ik voor de eerste keer iets gehoord over Levinas.
- Het gedachtengoed van Seppe sluit hier heel goed bij aan.

Levinas en de Ander

Wie is de Ander?



- De Ander is voor Levinas de weerloze, kwetsbare mens die appel doet op mijn verantwoordelijkheid.
- Dit appel is dwingend, maar ook weer niet. Ik behoud zelf de keuze om er op in te gaan of niet.
- De Ander is volledig anders, 'onophefbaar' anders (alteriteit), nooit door mij in te sluiten in een zelf ontworpen systeem.

Levinas en de ander

Wat is de plaats van God bij Levinas?

- Levinas weigert de relatie tot God te zien als een relatie naast en los van de relatie tot de Ander.
- God is de *Ongrijpbare* die voorbijgegaan is en die mij met de Ander heeft achtergelaten.
- God is terug te vinden in het gelaat van de weerloze andere (religieus horizontalisme tegenover religieus verticalisme).
- Transcendentie is voor Levinas dus niet op de hemel gericht, maar op de mens, horizontaal.

Roger Burggraeve schrijft in een artikel *De immanentie van Gods transcendentie*:

- *“We kunnen alleen toegang krijgen tot God via het gelaat van de ander en als we ingaan op het ethisch appel dat daarvan uitgaat.”*

Gedachtenwisseling in kleine groepen

Hier is het resultaat van de *Mathematical Mixing Function*:

1. André Benoit, Lut, Herman, Jo, Marie-Rose en Frie.

Plaats: Living vooraan.

2. Mia, Bert, Lea, Norbert, Katlijn en Brigitte.

Plaats: Living aan tafel.

3. Imelda, Wilfried, Goedele, Els, André Brems en Ingrid.

Plaats: Boven, kamer Brigitte.

Einde voorzien om 17:45u.

Iemand zou moeten *noteren* en straks heel kort verslag uitbrengen.



Gedachtenwisseling in kleine groepen

Mogelijke gespreksonderwerpen:

- Alle thema's die aan bod gekomen zijn in de uiteenzetting.
 - Er is geen wereld buiten de onze.
 - God en godsbeelden.
 - Levinas en het gelaat van de Ander.
- Maar de keuze is vrij.

Wel belangrijk:

- Iemand die het gesprek wat leidt.
- Iemand die wat nota's neemt voor het beknopt verslag straks en een meer uitgebreid verslag dat op de website moet komen.

Pauze

He was despised (Georg Friedrich Haendel)

Zang: Els

Orgel: Brigitte

